

תענית אסתר

1. רמב"ם הלכות תעניות פרק ה

בשלשה עשר באדר זכר לטענית שהתענו בימי המן שנאמר (אסתר ט') דברי הצמות וזעקותם, ואם חל שלשה עשר באדר להיות בשבת מקדימין ומתענין בחמשי שהוא אחד עשר,

2. מגיד משנה הלכות תעניות פרק ה הלכה ה

וහטם שא"א לאחריו עד יומ א' לפני שהוא פורים וכן אין מתענן בע"ש מפני כבוד השבת ואף על פי שנפשקה הלכה בתענית של להיות בע"ש מתעננה ומשלים כמו שיתבאר בסמור ודוקא שבאתה זמן הקבוע לו בע"ש אבל כשהוא נדחה מזמן אין קבועו אותו בע"ש וכן מפורש בתשובה הגאנים ז"ל

3. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ה עמוד א

אבל זמן עצי כהנים ותשעה באב וחגיגת והקהל מאחרין ולא מקדימין. תשעה באב - אקדמי פורענות לא מקדמי,

4. מרדכי מסכת מגילה פרק מגילה נקראות רמד תשעו

ומה שאמו מקדימין התענית ליום ר' כהיל פורים אחד בשבת מפרש שם מפני שאין יכול לקבועו בע"ש מפני שהן טרודין לטrhoה בכבוד שבת והciaitה בתשובה הגאון ואף על פי (דט) [דאמרין ליקמן ט'] באב מאחרין ולא מקדימין ממשם דפורענותה הוא

5. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יט עמוד ב

והלכתא: בטלו, והלכתא - לא בטלו. קשייא הלכתא אהלכתא! - לא קשיא; כאן - בחנוכה ופורים, כאן - בשאר ימי

6. ר"ן על הריב"פ מסכת תענית דף ז עמוד א

אבל הריב"ד ז"ל אומר אף על פי שבטל מגילת תענית עופ"כ אין גוזר אותן תענית על הצבור לכתחילה וראיה לדבר ממאי אמרין בגמרה דבר נחמן גזר תעניתה ב"ב באדר ואמרו ליה יומ טוריים הוא כיון שבטל מגילת תענית כי היי יומ טוריים מיי היי אלמא משמע דע"פ דבטלה אין גוזרין בו תענית לכתחילה על הצבור

אלא שהוא ז"ל כתוב ד"ג אינו דומה לשאר תעניות ذיכרון הוא לנו שנעשה בו ועוד שיש לנו סמרק בכתוב שאמור וכאשר קומו על נפשם דברי הצמות לומר שכךם שקבלו עליהם לעשות יומ טוב כך קבלו עליהם דברי הצמות וזעקותם כלומר לעשות תענית בכל שנה ושנה

ואין זה מחור דלא משמע ד"ג יהא תענית קבוע ומונגן בלבד הוא שנגאו לה תעניות ג' תענית מפוזרין זכר לטענית של אסתר ומה שכתבו וכאשר קובלו על נפשם דברי הצמות וזעקותם כבר פירשו על ד' צומות שתקנו הנביא' על החורבן והכתוב אומר שקבלו עליהם לעשות משתה ושמחה בימי הטובה כאשר קובלו עליהם בימי הרעה דברי הצמות וזעקותם

7. רא"ש מסכת מגילה פרק א

אמר רב שמואל בר יצחק שלשה עשר זמן קלה לכל היא פרש" שנקהלו לעמוד על נפשם ולכך לא צריך קרוא ולא נהירא דנהי דנקהלו בו ביום כיוון שקבעו הקראייה ב"ד ובחמשה עשר מנא אין שיכלון לkerות בו ועוד דלא זמן המלחמה גורמת הקראייה אלא זמן המנוחה כדכתיב כימים אשר נחו בהם היהודים וגוי

ולא נהירא לרבים גם דהוה ליה למיר זמן מלחמה הוא ועוד קשיא ליה הא דקאמר ולא צריך קרוא לרבי' דיין דרך הש"ס (סתור) כיון שלא הזכר הקל וחומר בגמרה דין

ופירש רבים גם זמן קלה לכל היא שהכל מתאפשר לטענית אסתר ובאים בני הכהרים לעיריות לומר סליחות ותחנונים לפי שבו נקהלו לעמוד על נפשם והוא צרכיים רחמים. וכן מצינו במשה שעשה תענית כשנלחם בעמלק דכתיב ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה ודרישין במסכת תענית מכאן לטענית צבור שצריך שלשה مكان נראה לרבים גם סעד לטענית אסתר שאנו עושים כמו שעשו בימי מרדכי ואסתר כשנקהלו היהודים לעמוד על נפשם ולא מצינו לו סמרק בשום מקום אלא בכך

8. רא"ש מסכת תענית פרק ב

ומה שנגאו לה תענית בשלשה עשר באדר והוא יומ שלפני פורים וchanuka ופורים לא בטלו. יש לומר כדקאמר בפרק קמא דראש השנה (דף יט ע"א) על תענית דצום גדייה דדברי קבלה בדברי תורה ולפניהם מותר. ועוד זמן קלה לכל היא שנקהלו ומדו על נפשם למלחמה ובקשו רחמים וגם הוא מעיקר הנס

9. ספר כלבו סימן סב

ומלבד אלו הארבע צמות נהגו ישראל להתענות ב"ג באדר זכר לתענית שגוררה אסתר ביום המן שנאמר (אסתר ט, לא) דברי הצמות וזעקתם והוא תענית של שמחה וזכרון הנס קבלו בשמחה באותו שעה עליהם ועל זרעים ותענית זה נקרא תענית אסתר, ואם חל להיות בשבת מקדים ומתענן בשישי שהוא י"ב באדר יש מקדים ומתענן בחמישי שאין מתענן בע"ש מפני דרכי האמור

10. מנין המצוות לרמב"ם

אלו הם שיש מאות ושלש עשרה מצוות שנאמרו לו למשה בסיני הן וכלותיהם ופרטותיהם ודקדוקיהם, וכל אותן הכללות והפרטות והדקדוקין והביאורין של כל מצוה ומוצאה היא תורה שבعل פה שקבלו בית דין מפני בית דין:

יש מצוות אחרות שנתחדשו אחר מותן תורה וקבעו אותן נביאים וחכמים ופשתו בכל ישראל כגון מגלה ונור חנוכה ותענית תשעה באב וידים ועריבון. יש לכל מצוה מאלו פירושן ודקדוקן. והכל יתבאר בחיבור זה: כל אלו המצוות שנתחדשו ח"י בין אם לקבלים ולশمرם שלא תסור מכל הדבר וכו', ואיןם תוספת על מצוות התורה.

ועל מה זההירה תורה לא תוסוף ולא תגרען, שלא יהיה נביא רשאי לחדש דבר ולומר שהקב"ה צוהו במצוות זו ולהוסיף למצאות התורה או לחסר אחת מתאו השש מאות ושלש עשרה מצוות:

אבל אם הוסיף בית דין עם נביא שריה באותו הזמן מצוה דרך תקנה או דרך הוראה או דרך גזרה אין זו תוספת שהרי לא אמרו שהקב"ה צוה לעשות ערוב או לקרות המגלה בעונתה, ואילו אמרו כן הרי מוסיפים על התורה:

אלא כך אמרו נביאים, שהגבאים עם בית דין תקם וגוא לקורות המגלה בעונתה כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה לו והיה קרוב לשועיפ, כדי לברכו וכדי להודיע לדוחות הבאים שאמת מה שהבטיחו בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אליהם קרובים אליו כי" אליהם בכל קראם אליו. ועל דרך זו היה כל מצוה ומוצה שהוא מדברי סופרים בין עשה בין לא עשה:

11. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יא עמוד א

רב מתנה אמר מהכא: (דברים ד') כי מי גוי גדול אשר לו אליהם קרובים אליו כה' אלקם בכל קראם אליו.

12. מהר"ל ספר אור חדש

ר"ל כי הצלת ישראל בגאותה זו היה מכח התפילה שהו גוברים בה על עמלק בתפילה כדכתייב הקול קול יעקב והידים ידי עשו, אם קול קול יעקב אין שלוטין ידי עשו וכו', והרי לך כי התפילה הוא הנצחון על עמלק זהה עניין המגילה

13. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

חייב אדם לקורות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר אלהי אקרא יום ולא תענה ולילה ולא דמייה לך עניין המגילה

14. רשי"י מסכת מגילה דף יב עמוד א

ולשנותה ביום - ذכר לנו, שהו דעיקן בימי צרתנו יום ולילה

15. פיט"ט "שושנת יעקב"

להודיע שככל קוויך לא ימושו ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בר

16. ספר כלבו סימן מה

וחייב אדם לבסומי בפוריא לא שיתפרק שהScarות אסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזה שהוא גורם לגלוי עריות ושפיכות דמים ולכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט כדי שירבה לשימושו ולשם מה האביגים יינחם אותם וידבר על לבם וזה היא השמחה השלמה